

Veiligheidsbeleid

Het project Thuisonderwijsmaatjes

Februari 2021

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Risico's	3
1.1. Risico's voor kinderen en jongeren	3
1.2 Andere vormen van ongewenst gedrag tussen de volwassenen onderling	4
2. Creëren van een veilige sfeer	5
3. Het protocol	5
3.1. Aandachtspunten bij het protocol	6

Inleiding

Veiligheid is een belangrijk thema, ook binnen het project Thuisonderwijsmaatjes van OpenEmbassy. Met dit beleid willen wij een veilige sfeer creëren voor alle deelnemers aan dit project: de kinderen, ouders, vrijwilligers en medewerkers.

De protocollen in deze notitie vormen de leidraad voor het handelen in de praktijk - mocht zich een situatie voordoen waarin de sociale, psychische en fysieke veiligheid van één of meer deelnemers wordt bedreigd.

In dit project worden een paar honderd kinderen en jongeren uit nieuwkomers gezinnen begeleid met het schoolwerk door een paar honderd vrijwilligers. De begeleiding gebeurt online, Thuisonderwijsmaatjes spreken wekelijks af en gaan aan de slag met huiswerk, taal, vakken ed. In een enkel geval vindt de begeleiding fysiek plaats. Bij jonge kinderen is dit thuis bij het gezin, en voor jongeren en jongvolwassenen in de bibliotheek. Het koppelingsproces wordt online georganiseerd door de medewerkers van OpenEmbassy: stagiairs, coördinatoren en projectleiders. Hierbij zijn ook de ouders betrokken, omdat zij initiatief nemen om het kind aan te melden en betrokken zijn bij de afspraken die er gemaakt worden met de vrijwilliger en de organisatie. In de interacties tussen al deze betrokkenen kan het voorkomen dat er een onveilige situatie ontstaat. Het kan zijn dat de vrijwilligers ongewenst gedrag vertonen jegens hun pupillen. Of dat een vrijwilliger het vermoeden krijgt dat er thuis bij het kind iets mis gaat. Ook kan het voorkomen dat een ouder, een vrijwilliger of een teamlid de relatie tot elkaar als onveilig ervaart.

In deze notitie leest u over de mogelijke risico's voor de betrokkenen binnen het TOMaatjes project. De focus ligt op de meest kwetsbare groep: de jongeren en kinderen. Daarnaast komt ook de veiligheid van de vrijwilligers en ouders aan bod. Vervolgens geven we een antwoord op drie vragen:

- > Wat zijn de mogelijke onveilige situaties voor kinderen/jongeren (pupillen), ouders en vrijwilligers?
- > Welke stappen heeft OpenEmbassy gezet om onveilige, ongewenste situaties te voorkomen?
- > En als ze zich toch voordoen, hoe zorgen we ervoor dat de betrokkenen serieus worden genomen en dat ze de nodige ondersteuning krijgen?

I. Risico's

In dit hoofdstuk hebben wij een aantal mogelijke risico's beschreven in de context waarin volwassenen, minderjarigen en ouders contact met elkaar hebben en samenwerken. De focus ligt in eerste instantie op de ongewenst gedrag tegenover pupillen. Met ongewenst gedrag bedoelen we alle vormen hiervan: pesten, seksuele intimidatie, discriminatie, agressie en geweld. Hierbij bevindt de begeleider zich in een machtspositie waarin begeleider een machtspositie ten opzichte van een pupil en kan er sprake zijn van misbruik van deze positie.

I.1. Risico's voor kinderen en jongeren

Dit zijn de risico's waarin de begeleider/ouder een machtspositie heeft tegenover de kinderen/jongeren en waarbij deze positie wordt misbruikt.

- **Seksueel overschrijdend gedrag**

Seksuele intimidatie omvat alle vormen van seksuele toenadering tot minderjarigen, in verbale, non-verbale, digitale of fysieke zin. In relatie tot het TOMaatjes project waarin begeleiders contact digitaal en fysiek contact hebben met de kinderen en jongeren, kan het gaan om: seksueel getinte grapjes, dubbelzinnige opmerkingen, verhalen over seksuele ervaringen of dubbelzinnig gebruik emoticons; seksueel misbruik zoals grooming of sexting; aanranding of verkrachting.

- **Huiselijk geweld en kindermishandeling**

Indien een vrijwilliger of een medewerker de indruk krijgt dat een kind/jongere/gezin in onveiligheid verkeert, kan er onder andere sprake zijn van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Onder huiselijk geweld verstaan wij: Het plegen van geweld of het dreigen met geweld op enigerlei locatie door iemand uit de huiselijke kring. Onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, inclusief eengerelateerd geweld. Het geweld hoeft dus niet per se in huis plaats te vinden, maar vaak wel door een bekend van het slachtoffer. Slachtoffers van huiselijk geweld kunnen volwassenen of minderjarigen zijn. Huiselijk geweld komt in alle lagen van de bevolking en binnen alle culturen voor. Er zijn ook specifieke vormen van huiselijk geweld zoals besnijdenis en eengerelateerd geweld. Voorbeelden hiervan zijn verstoting, verminking, aanzetten tot zelfmoord of uithuwelijking.

- **Kindermishandeling/verwaarlozing**

Bij kindermishandeling gaat het om het recht op een evenwichtige ontwikkeling en het recht op opvoeding. Kinderen hebben zorg, liefde en aandacht van hun ouders/opvoeders nodig. Het is van belang onderscheid te maken tussen kindermishandeling en minder gewenst gedrag in de opvoeding. Bij kindermishandeling is er sprake van structureel, stelselmatig, steeds terugkerend geweld van de ouders/opvoeders naar zijn of haar kinderen.

1.2. Andere vormen van ongewenst gedrag tussen de volwassenen onderling

Onder de risico's valt ook eventuele ongewenst gedrag tussen vrijwilligers, teamleden en ouders onderling. Dit kan betekenen: pesten, seksuele intimidatie, discriminatie, agressie en geweld. Een kwetsbaar aspect van dit project zijn de ouders die niet of nauwelijk

Nederlands spreken bij het aangaan van afspraken en in de communicatie stroom.

2. Creëren van een veilige sfeer

In het kader van preventie, hebben wij een aantal stappen gezet om een veilige sfeer te bevorderen.

- vrijwillige begeleiders worden verplicht om een VOG verklaring aan te vragen voordat ze mogen begeleiden;
- vrijwillige begeleiders wordt gevraagd om een gedragscode te ondertekenen. In de gedragscode stemt de vrijwilliger toe om geen ongewenst gedrag te vertonen tegenover de kinderen/jongeren en hun machtspositie tegenover pupillen niet te misbruiken;
- alle vrijwilligers krijgen een intakegesprek waarin onder andere het veiligheidsbeleid aan bod komt;
- alle ouders krijgen een intakegesprek waarin het veiligheidsbeleid besproken wordt;
- de matchers in dit project spreken de talen van de ouders, zodat de ouders tijdens intake alle informatie over de veiligheid en de afspraken goed begrijpen;
- Op de website is dit document toegankelijk voor alle bezoekers;
- Op de website staan de contactgegevens van de teamleden, projectleiders en de vertrouwenspersoon.

3. Het protocol

Hieronder hebben wij een stappenplan uiteengezet. Dit stappenplan kan worden toegepast als iemand zich het slachtoffer voelt van ongewenst gedrag binnen het project Thuisonderwijsmaatjes, of wanneer iemand het vermoeden heeft dat een ander in onveiligheid verkeert.

Het doel van dit protocol is om stappen te zetten naar een veilige(re) situatie voor de slachtoffer en de omstanders.

- Stap 1
Voorbeelden: een vrijwilliger heeft een vermoeden van huiselijk geweld; of een pupil ervaart ongewenst gedrag . Het vermoeden ontstaat omdat er bepaalde zaken opvallen bijvoorbeeld gedragsveranderingen, uitspraken van een kind/jongere of ongepaste berichten uitwisseling tussen deelnemers. De persoon die deze vermoedens heeft, mag dit bespreekbaar maken met zijn/haar coördinator. Het is verstandig om te observeren en alle relevante gegevens schriftelijk vast te leggen.
- Stap 2
De coördinator brengt alle signalen in kaart en betreft direct de vertrouwenspersoon erbij.
- Stap 3
De vertrouwenspersoon zal aan de hand van de signalen en in samenspraak met de melder gesprekken voeren met de betrokkenen met het doel om de situatie beter in kaart te brengen en te beoordelen wat de ernst is van de situatie.
- Stap 4
De vertrouwenspersoon zal naar eigen kennis en kunde samen met en in het belang van de slachtoffer de passende route zoeken naar de veiligheid. Met de passende route wordt bedoeld dat de slachtoffer - indien mogelijk - zelf meebeslist en betrokken wordt in de stappen die er gezet worden. Dit kan verschillende dingen betekenen: dat er direct gebruik wordt gemaakt van de meldcode, of dat er expertise wordt ingeschakeld van een huisarts, psycholoog ed, of dat er wordt doorverwezen naar andere hulpverleners of een instantie.
- Stap 5
De vertrouwenspersoon, coördinator en degene die de melding heeft gemaakt, evalueren het proces en de stappenplan. De

vertrouwenspersoon registreert wat zij heeft ondernomen en koppelt dit terug naar de leidinggevendenden van OpenEmbassy.

3.1. Aandachtspunten bij het protocol

Indien de melding gaat over de kinderen en jongeren, bespreek de melding vooraf met hen.

- Als het een kind betreft dat jonger is dan 12 jaar, bespreek het dan met de ouders
- Voor kinderen/jongeren tussen 12 en 16 jaar geldt: spreek met de cursist en de ouders.
- Voor jongeren ouder dan 16 jaar: spreek met de cursist zelf.
- Indien het kind/jongere een verstandelijke beperking heeft dan is het raadzaam om met de ouders te spreken ongeacht de leeftijd.